

СОНУНИ ӢУМИУРИИ ТӢИКИСТОН

Дар бораи мудофияи граждaнх

(Ахбори Маџлиси Олии Ӣумиурии ТӢикистон, с. 2004, № 2, мод. 38; с. 2007, № 3, мод. 161; с. 2014, № 11, мод. 656)

(Сонуни ӢТ аз 5.03.2007 [№ 229](#), аз 27.11.2014 [№ 1147](#), аз 2.01.2019 [№ 1565](#))

Сонуни мазкур вазиџаџо, асосџои џусусии ташкил ва ба роџ мондани мудофияи граждaниро дар џудуди Ӣумиурии ТӢикистон, салоџияти масомоти џокимияти давлатх, ташкилотџо, сарџи назар аз шакли ташкилх ва џусусиашон, шахсони мансабдор ва шаџрвандон, инчунин сува ва воситаџои мудофияи граждaниро дар соџаи мудофияи граждaнх муайян менамояд (Сонуни ӢТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#)).

БОБИ 1. МУСАРРАРОТИ УМУМХ

Моддаи 1. Маџџуми мудофияи граждaнх

Мудофияи граждaнх – маџмџи чорабиниџои умумидавлатии мудофиявх ва муџоџизатие мебошад, ки баџри џимояи аџолх, истисодиџт ва џудуди ТӢикистон то оџоз ва џангоми сар задани амалиџтџои Ӣангх равона шудаанд (Сонуни ӢТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#)).

Моддаи 2. Сонунгузориџи Ӣумиурии ТӢикистон дар соџаи мудофияи граждaнх

Сонунгузориџи Ӣумиурии ТӢикистон дар соџаи мудофияи граждaнх ба Конститутџсияи Ӣумиурии ТӢикистон асос џфта, аз Сонуни мазкур, дигар санадџои меџџерџу џусусии Ӣумиурии ТӢикистон ва санадџои џусуси байналмилалие, ки Ӣумиурии ТӢикистон эџтироџ кардааст, иборат мебошад (Сонуни ӢТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#)).

Моддаи 3. Вазиџаџои мудофияи граждaнии Ӣумиурии ТӢикистон

Вазиџаџои асосии мудофияи граждaнии Ӣумиурии ТӢикистон аз инџо иборатанд:

– пешакх, дар замони осоишта, ба назша гириџтан ва гузаронидани чорабиниџои мудофияи граждaнх оид ба омода сохтани аџолх ва џудуди ТӢикистон баџри џимоя џангоми сар задани амалиџтџои Ӣангх ва баланд бардоштани

устувории фаъолияти соѝаѝои истисодиѝт дар замони Ёанг (Сонуни ЁТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#));

- таъсис додан ва дар ѝолати омодагии доимх нигоѝ доштани масомоти идора, сувва ва воситаѝои мудоѝиаи граждaнх, системаи идора, алоса ва огоѝонх, барои иѝрои вазиѝаѝо дар замони Ёанг;

- ташкил, омода сохтан ва дар ѝолати омодагии доимх нигоѝ доштани сисѝиои ѝарбх ва Ёузъу тоѝиои зудамали сӯшунѝои мудоѝиаи граждaнх, сохторѝои найотдиѝх ва нерӯѝои ѝайриѝарбии мудоѝиаи граждaнх баѝри иѝрои вазиѝаѝо оид ба ѝифзи аѝолх, истисодиѝт ва ѝудуди Тоѝикистон дар замони Ёанг;

- ташкили захираѝои эѝтиѝти сафарбарсозии молу мулки махсуси мудоѝиаи граждaнх (Сонуни ЁТ аз 27.11.2014 [№ 1147](#));

- ташкили фонди зарурии иншоотѝои муѝоѝизатии (паноѝгоѝиѝо) мудоѝиаи граждaнх;

- ташкили захираѝои эѝтиѝти озуса ва доруворх;

- ташкили тайѝрии ѝайати роѝбарикунанда ва фармондеѝх - сардорони масомоти идора ва сувваѝои мудоѝиаи граждaнх Ёиѝати иѝрои вазиѝаѝояшон дар замони Ёанг;

- ташкили омӯзиши аѝолх оид ба мудоѝиаи граждaнх;

- анѝом додани назорати давлатх ба риоя намудани талаботѝои муѝандисх - техникий мудоѝиаи граждaнх ѝангоми таѝияи лоѝѝаѝои сохтмони иншоотѝо, биноѝои маъмурх, истисоматх ва ба истиѝода додани онѝо;

- ташкили шабакаѝои дидбонх ва назорати лаборатории мудоѝиаи граждaнх;

- сари васт огоѝонидани аѝолх аз таѝиди сар задани амалиѝтѝои Ёангх, хатари ѝавох, радиатсионх, кимиѝвх, биологх (бактериологх) ва хатари дигар;

- Ёойгиронх ва эвакуатсияи аѝолх аз шаѝрѝои ба гурӯѝи мудоѝиаи граждaнх мансубдонисташуда ва дигар маѝалѝои аѝолинишини дорои иншоотѝои махсусан муѝим, инчунин аз минтасаѝои таѝти таѝиди зериобмонх сарордошта ва ноѝияѝои наздисарѝадх ба маѝалѝои бехатар;

- ташкили паної намудани аїолх дар иншоотїои муїофизатх ва таъмини онїо бо воситаїои иїфзи инфиродх ва доруворх;
- гузаронидани чорабиниїои рӯшноипинїонкунх дар маїалїои аїолинишин ва иншоотїои истисодиёт;
- анїом додани корїои найотдиїх ва таъхирнопазир;
- таъминоти аввалиндарайаи аїолии дар натїяи амалиётїои йангх зарардида, аз он йумла бо хизматрасонии тиббх, їамчунин расонидани ёрии аввалиндарайаи тиббх, таъминот бо йои зист ва дидани чораїои дигари зарурх;
- мубориза бар зидди сӯхторїое, ки дар натїяи амалиётїои йангх ба вусӯъ меоянд;
- муайян намудан ва нишон додани маїалїое, ки дучори заїролудшавии радиоактивх, кимиёвх, биологх ва дигарїо гаштаанд;
- безараргардонии аїолх, техника, биноїо, їудуд ва гузаронидани чорабиниїои дигари зарурх;
- барсарор кардан ва нигої доштани тартибот дар маїалїое, ки дар натїяи амалиётїои йангх зарар дидаанд;
- таъмини фаъолияти хадамоти мудофїаи гражданої йангоми йанг;
- дафн намудани йасадїо їангоми йанг;
- таїия ва амалх намудани чораїо баїри нигої доштани иншоотїое, ки барои фаъолияти устувори истисодиёт ва зисту зиндагонии аїолх, ки дар їолати йангх заруранд;
- таъмини омодагии доимии сувва ва воситаїои мудофїаи гражданої.

Моддаи 4. Асосїои ташкил ва йорх намудани мудофїаи гражданої

Ташкил ва ба рої мондани мудофїаи гражданої яке аз вазифаїои муїимтарини давлат, зисми таркибии сохтмони мудофїавх, таъмини бехатарии давлат ба шумор меравад.

Мудофїаи гражданої дар тамоми їудуди Йумїурии Тоїикистон аз рӯи принципи їудудию истеїсолх ва бо назардошти

хусусиятиҳои вилоятӣ, шаҳру ноҳияӣ ва дигар маҳаллиҳои аҳолинишин, инчунин ташкилотҳои новобаста аз шакли ташкилӣ ва тасвиршуда ташкил карда мешавад (Сонуни ҶТ аз 2.01.2019 № [1565](#)).

Тайёрии давлат ба муҳофизати граждони пешақ дар замони осоишта бо дарназардошти таърихи сиёсати аслии, техникаи ҷарбӣ ва воситаҳои инфоҷи аҳоли аз воситаҳои иҷтиҳорамони ҷумум ва хатарӣ, ки дар натиҷаи амалиёти ҷанқ ба вуҷӯ меоянд, амалқ карда мешавад (Сонуни ҶТ аз 27.11.2014 № [1147](#)).

Ба роӣ мондани муҳофизати граждони дар ҷудиди Ҷумурии Тоҷикистон ё дар маҳаллиҳои аҳолидаи он аз лаҷаи эълон шудани иҷлати ҷанқ, амалан оҷоз ёфтани амалиёти ҷарбӣ ё аз ҷониби Президенти Ҷумурии Тоҷикистон эълон намудани ваъҷати ҷарбӣ дар саламрави Ҷумурии Тоҷикистон ё дар маҳаллиҳои аҳолидаи он оҷоз меёбад (Сонуни ҶТ аз 2.01.2019 № [1565](#)).

Моддаи 5. Дарайабандии ҷудуди ва иншооти муҳофизати граждони

Дарайабандии шаҳри, маҳаллиҳои аҳолинишин ва объектиҳои истисодиёт бо масҷиди ба таъри комплекси ва тафрисавқ гузаронидани чорабиниҳои муҳофизати граждони амалқ карда мешавад.

Дарайабандии шаҳри, маҳаллиҳои аҳолинишин ва объектиҳои истисодиёт вобаста ба аҷамияти сиёси, истисодқ ва муҳофизавқ доштани онӣ, мувоҷиси тартиби муайяннамудаи Ҷумурии Тоҷикистон амалқ карда мешавад.

БОБИ 2. ВАКОЛАТИИ МАСОМОТИ ИОКИМИЯТИ ДАВЛАТҚ ДАР СОАИ МУОФИИ ГРАЖДАНҚ

Моддаи 6. Ваколати Президенти Ҷумурии Тоҷикистон дар соаи муҳофизати граждони

Президенти Ҷумурии Тоҷикистон:

- сиёсати давлатиро дар соаи муҳофизати граждони муайян месозад;

- Назшаи муҳофизати граждони Ҷумурии Тоҷикистонро тасдиқ менамояд;

- Назшаи мудофиаи граждании Ӣумиурии Тоҷикистонро дар ҷудуди Ӣумиурҳ ё дар маіаліои алоіидаи он ба таври пурра ё сисман Ӣорҳ менамояд (Сонуни ӢТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#));

- сохтор, іайати сӯшуніои мудофиаи граждано, воіидіои штатҳ ва маіаліои Ӣойгиршавии оніо, Низомномаи сӯшуніои мудофиаи граждании Ӣумиурии Тоҷикистонро тасдис менамояд;

- ба іайати олии афсарҳ рутбаіои іарбҳ медиіад ё рутбаіои оніоро паст менамояд, маірум месозад ё барсарор менамояд;

- дигар ваколатіоро дар соіаи мудофиаи граждано, ки сонунгузори Ӣумиурии Тоҷикистон муайян намудааст, амалҳ мегардонад (Сонуни ӢТ аз 5.03.2007 [№ 229](#)).

Моддаи 7. Ваколатіои Іукумати Ӣумиурии Тоҷикистон дар соіаи мудофиаи граждано

Іукумати Ӣумиурии Тоҷикистон:

- татбиси сиёсати яғонаи давлатиро дар соіаи мудофиаи граждано таъмин менамояд;

- дар доираи ваколатіои худ санадіои меъёрии іусусиро оид ба масъалаіои мудофиаи граждано сабул менамояд;

- ба ташкил ва ба роі мондани мудофиаи граждано роібарҳ менамояд;

- тартиби баназшагирҳ, маблаҷгузорҳ ва таъминоти моддию техникии мудофиаи граждано муайян намуда, ийрои онро назорат менамояд;

- ба Назшаи рушди истисодию ийтимоии Ӣумиурии Тоҷикистон чорабиниіои мудофиаи граждано дохил намуда, Ӣудо намудани маблаҷіои заруриро барои татбиси оніо таъмин месозад;

- тартиб ва меъёріои ба гурӯііои мудофиаи граждано мансуб донистани шаіро ва маіаліои аіолинишин, инчунин иншоотіои махсусан муіимро, ки дар истисодиёти мамлакат назши муіим мебозанд ё ба беҳатарии аіолҳ таъсир мерасонанд, муайян месозад;

- Назшаи муайян намудани маіаліои Ӣойгиркунҳ ва эвакуатсияи аіолҳ, инчунин арзишіои модди мамлакатро

дар іолатіои ба миён омадани хавф ва очоз ёфтани амалиётіои йангх тасдис менамояд;

- чорабиниіоро оид ба баланд бардоштани устувории фаъолияти истисодиёти мамлакат дар замони йанг амалх мегардонад;

- номгӯи техникаи махсус ва молу мулкоро, ки масомоти идора, сисмио ва йузъу томіои мудофияи граждано бо оніо муайна аз гардонида мешаванд, тасдис менамояд (Сонуни ЙТ аз 27.11.2014 [№ 1147](#));

- номгӯй, сохтор, іайат, пуррагардонх ва муайна аз гардони масомоти идора ва нерӯіои чайриарбии мудофияи граждано ва заминаи таъсисебии оніоро муайян ва тасдис менамояд;

- ба вазоратіо, идораіо, масомоти ийроияи маіаллии іокимияти давлатх ва ташкилотіо вазифаіоро оид ба тайёр намудан ва ба масомот ва сӯшуніои мудофияи граждано додани техника, воситаіои алоса ва дигар воситаіои моддию техниках іангоми эълони сафарбарсозх ва ийро намудани дигар вазифаіои сафарбарсозх мусаррап менамояд (Сонуни ЙТ аз 5.03.2007 [№ 229](#));

- тартиби ташкили фонди иншоотіои муіофизатх ва дигар иншоотіои мудофияи граждано, инчунин тартиби захиранамох, нигоідорх ва истифодабарии захираіои моддию техниках, хӯрокворх, тиббх ва дигар воситаіоро бо масадіои мудофияи граждано муайян месозад;

- тартиб ва мӯілатіои гузаронидани йамъомадіои таълимх ва махсуси іайати роібарикунандаи мудофияи граждано муайян месозад;

- шартномаіои байниіукуматиро йиіати іамкориіо дар риштаи мудофияи граждано ба имзо расонда, барои таъмини ийрои ўіаадориіои байналмилалии Йуміурии Тоїкистон оид ба мудофияи граждано чораіо меандешад;

- дигар ваколаторо дар соіаи мудофияи граждано тибси сонунгузории Йуміурии Тоїкистон анйом медиіад.

Моддаи 8. Кумитаи іолатіои фавсулодда ва мудофияи граждано назди Іукумати Йуміурии Тоїкистон дар соіаи мудофияи граждано

Кумитаи іолатіои фавсулодда ва мудофияи граждано назди Іукумати Йуміурии Тоїкистон масомоти давлатии идораи мудофияи граждано Йуміурии Тоїкистон буда, сиёсати

ягонаи давлатиро дар соіаи мудоғиаи граждaнҳ амалҳ месозад (Сонуни ҒТ аз 5.03.2007 № 229) .

Кумитаи іолaтiои фавсулодда ва мудоғиаи граждaнии назди Ғукумати Ғуміурии Тоғикистон дар доираи ваколaтiои худ (Сонуни ҒТ аз 5.03.2007 № 229) :

- роібарии іамарӯзaи мудоғиаи граждaнии Ғуміурии Тоғикистонро амалҳ сохта, барои ба роі мондан, тарассию ташаккул, тағёрҳ ва омодағии доимии он Ғавобғӯ мебошад;

- лоіаіои санадiои меғеғрии іусузиро оид ба тағсис, сохтор ва іайати масомоти идора, суваіо ва воситаіои мудоғиаи граждaнҳ, системаи идора, огоіонидан ва алоса, іифзи аіолҳ ва истисодиёт іанғои рӯй додани амалиётiои Ғанғҳ ва оид ба дигар масғалаіои мудоғиаи граждaнҳ таіия ва ба баррассию тасдиқи Ғукумати Ғуміурии Тоғикистон пешниод менамояд;

- дар доираи салоіиятiои худ сароріоро оид ба ташкил ва іамоіанғсозии чорабиніои мудоғиаи граждaнҳ, ки иғрои оніо ба роібарони вазорату идораіои Ғуміурии Тоғикистон, раисони вилоятіо ва шаіру ноіияіо, инчунин ташкилотіо новобаста аз шакли ташкилҳ ва іусузиашон, тамоми шахсони мансабдор ва аіолии Ғуміурии Тоғикистон іатмист, сабул менамояд;

- Назшаи мудоғиаи граждaнии Ғуміурии Тоғикистонро таіия менамояд;

- самтiои асосии фағолияти мудоғиаи граждaнии Ғуміурии Тоғикистонро муайян месозад;

- сари васт огоіонидани іайати роібарикунандаи мудоғиаи граждaнҳ ва аіолии мамлакатро аз хавғи рӯй додани амалиётiои Ғанғҳ ва хатаріое, ки дар нaтiйаи амалиётiои Ғанғҳ ба амал меоянд, тағмин менамояд;

- тағёрҳ ва омодағии сафарбарсозии масомоти идора ва суваіои мудоғиаи граждaнии Ғуміурии Тоғикистонро амалҳ ва тағмин месозад;

- идораи суваіои мудоғиаи граждaниро дар Ғараёни ағном додани коріои нағотдиіҳ ва бартараф намудани осибатіои амалиётiои Ғанғҳ амалҳ месозад;

- роібарии сӯшуніои мудоғиаи граждaнии Ғуміурии Тоғикистонро ағном медиадад;

- бонгиои огоикунии мудофиаи гражданиро дар иудуди Иумиурии Тоҷикистон таиия ва йорҳ намуда, амалиои аилоиро дар асоси оню ташкил ва идора менамояд (Сонуни ИТ аз 2.01.2019 № [1565](#));

- созмон, муайиназ гардондан ва дар иолати омодагии доимх нигои доштани нерӯиои чайриарбии мудофиаи гражданиро таъмин менамояд;

- тайёрии иайати роибарикунанда ва фармондеиҳ-сардорони мудофиаи гражданах, инчунин омӯзиши аилоии мамлакатро оид ба мудофиаи гражданах ташкил менамояд;

- гурӯиои сувваю ва воситаиои мудофиаи граждани Иумиурии Тоҷикистонро созмон дода, идоракунии онюро дар рафти бурдани корюи найотдиҳ ва таъхирнопазир ташкил менамояд;

- таиияи воситаиои таълимию методх, барномаиои тайёрии иайати роибарикунанда, фармондеиҳ-сардорон ва иайати шахсии масомоти идора, сӯшуню ва нерӯиои чайриарбии мудофиаи гражданах ва омӯзиши аилоиро оид ба мудофиаи гражданах иамоианг месозад ва тасдис менамояд;

- бо тартиби мусарраргардида дархостиюро ба Иукумати Иумиурии Тоҷикистон оид ба ихтироъ, истеисол ва таъмини аслииа, техникаи иарбх, молу мулки махсус, инчунин таъмири техника ва дигар амволи мудофиаи гражданах пешниюд менамояд (Сонуни ИТ аз 27.11.2014 № [1147](#));

- ташкил ва назорати таъмини иает ва фаъолияти аилоии дар натийаи амалиетиои йангх зарардидаро амалх месозад;

- пешниюдотро оид ба ташкили фондиои эйтиети сафарбарсозии молу мулки махсуси мудофиаи гражданах таиия ва ба Иукумати Иумиурии Тоҷикистон манзур менамояд, назорати доимюро йиати пуррагардонх, йойгиркунх, шароити нигоидорх ва сари васт ивазкунии оню вобаста ба мӯилатиои нигоидориашон ба рои мемонад (Сонуни ИТ аз 27.11.2014 № [1147](#));

- гузаронидани корюи илмх-тадсисотх, илмх-техникх ва тайрибавию ихтироотиро оид ба масъалаиои иифзи аюлх, истисодиет ва иудуди мамлакат аз воситаиои иозиразамони зарбазананда ва хатарюе, ки иангоми амалиетиои йангх ба вузӯ меоянд, ташкил менамояд (Сонуни ИТ аз 2.01.2019 № [1565](#));

- назорати ийрои сонунгузории Иумиурии Тоҷикистонро оид ба масъалаиои мудофиаи гражданах таъмин менамояд;

- іамкориіои байналмилалиро дар соіаи мудофіаи граждaнҳ aнйом медиіад;
- дигар ваколатіоеро, ки сонунгузории Ҷуміурии Тоҷикистон дар соіаи мудофіаи граждaнҳ муайян намудааст, aнйом медиіад.

Моддаи 9. Ваколатіои Вазорати мудофіаи Ҷуміурии Тоҷикистон дар соіаи мудофіаи граждaнҳ

Вазорати мудофіаи Ҷуміурии Тоҷикистон:

- масомоти идораи мудофіаи граждaниро аз хавфи сар задани амалиётіои Ҷанг ва хатаріое, ки дар натијаи амалиётіои Ҷанг ба вузӯъ меоянд, инчунин аз эълони сафарбарсозҳ огоі месозад;
- ба масомоти идораи мудофіаи граждaнҳ маълумотро оид ба иншоотіои зарбаіои эітимолии мушакҳ ва іавои душман, инчунин иншоотіо ва маіаліои эітимолии амалиётіои диверсионҳ-Ҷосусии душман пешниод менамояд;
- оид ба іайат, шумора ва тайіизоти сисміои іарбҳ ва сохторіои Вазорати мудофіаи Ҷуміурии Тоҷикистон, ки барои ийрои коріои найотдиіҳ ва таъхирнопазир дар замони Ҷанг Ҷудо карда шудаанд, масомоти идораи мудофіаи граждaниро огоі месозад;
- масомоти идораи мудофіаи граждaниро аз ноінияіо ва маіаліои аіолинишини іудуди Ҷуміурии Тоҷикистон, ки барои Ҷойгир намудани аіоли эвакуатсияшуда ва сувваіои мудофіаи граждaнҳ истифодашон имконнопазир аст, огоі месозад (Сонуни ҶТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#));
- ба масомоти идораи мудофіаи граждaнҳ маълумотро оид ба нустаіои Ҷамъшавии даъватшавандагон ва эітиётіои нустаіои мазкур ба иншоотіои муіофизатҳ ва воситаіои іифзи инфиродҳ пешниод менамояд;
- ба масомоти идораи мудофіаи граждaнҳ маълумотро оид ба іайати даъватшавандагони эітиётҳ ва манбаіои техникийи иншоотіои истисодҳ, ки дар замони Ҷанг барои эітиётіои мудофіаи граждaнҳ истифода бурда мешаванд, пешниод менамояд;
- нашлаіои іамкориіоро оид ба масъалаіои мудофіаи граждaнҳ таіия менамояд.

Дигар ваколатҳои Вазорати муҳофизати Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар соҳаи муҳофизати граждани сонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

Моддаи 10. Ваколатҳои вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи муҳофизати граждани

Вазорату идораҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- роҳбарии муҳофизати граждани соҳаро аниҳом медианд;
- санадҳои меъериро оид ба масъалаҳои муҳофизати граждани сабул намуда, талаботи онҳоро ба маълумоти сохторҳои таркибии худ расонида, иҷрои онҳоро назорат мекунанд;
- ҷорабиниҳои муҳофизати гражданиро ба назша гирифта, онҳоро дар сохторҳои таркибии худ доир менамоянд;
- масомоти идора, сува ва воситаҳои муҳофизати гражданиро таъсис дода, дар ҳолати омодагии доимӣ нигоҳ медоранд, инчунин пуррагардонӣ ва бо молу мулкӣ зарурӣ таъмин намудани онҳоро амалӣ месозанд (Сонуни ҶТ аз 27.11.2014 № [1147](#));
- тайёрии ҷаҳати роҳбарикунанда ва омӯзиши коргарону хизматчиёни соҳа ва ташкилотҳои тобеҳро оид ба муҳофизати граждани ташкил менамоянд;
- ҷорабиниҳои ташкилӣ ва муандисию техникаи муҳофизати гражданиро, ки ба ҷаҳати нигоҳ доштани ташкилотӣ ва устувории фаъолияти онҳо дар давраи Ҷанг равона карда шудаанд, таъин ва амалӣ месозанд;
- ҷорабиниҳоро оид ба Ҷойгиркунонӣ ва эвакуатсияи ташкилотҳои тобеҳ ва коргарону хизматчиёни онҳо ба маҷалҳои беҳатар, ки мувофисӣ назшаи муҳофизати граждани мусаррар карда шудааст, ба назша гирифта, дар таъмини омодагии саривастии ин маҷалҳо барои сабули эвакуатсияшавандагон иштирок менамоянд;
- оид ба Ҷалби суваҳои муҳофизати граждани тобеҳ барои гузаронидани корҳои найотдиҳӣ ва таъхирнопазир дар дигар ташкилотҳои сарор сабул менамоянд;
- бо тартиби мусарраршуда таъминоти молиявӣ ва моддӣ-техникаи ҷорабиниҳои муҳофизати гражданиро, ки дар ташкилотҳои тобеҳ ва умуман дар соҳа гузаронида мешаванд, таъмин менамоянд;

- тангоми ба лоиҳагирии сохтмон ва баистифодадиҳои ташкилоти тобеъ роия гардидани меъёриҳои мусарраршудаи муандисию техникийи мудофияи гражданиро таъмин менамоянд;

- вобаста ба эҷиёти мудофияи гражданиро захираҳои моддию техникӣ, хӯрокворӣ, тиббӣ ва дигар воситаҳои ташкил ва нигоҳ медоранд;

- дигар ваколатҳои, ки сонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи мудофияи гражданиро муайян намудааст, анҷом медианд.

Моддаи 11. Ваколатҳои масомоти иҷроияи маҷаллии оқимияти давлатӣ дар соҳаи мудофияи гражданиро

Масомоти иҷроияи маҷаллии оқимияти давлатӣ:

- роҳбарии мудофияи гражданиро дар ҷудуди худ анҷом медианд (Сонуни ҶТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#));

- таъсис додани масомоти идора, сува ва воситаҳои мудофияи гражданиро дар ҷудуди худ анҷом медианд (Сонуни ҶТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#));

- дар доираи салоҳияти худ вобаста ба масъалаҳои ташкил ва ба роҳ мондани мудофияи гражданиро дар ҷудуди худ сарорӣ сабул менамоянд (Сонуни ҶТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#));

- гузаронидани чорабиниҳои мудофияи гражданиро ташкил намуда, назарҳои мудофияи гражданиро таъин ва амалӣ месозанд;

- баъри дар ҷолати омодагии доимӣ нигоҳ доштани масомоти идора, системаи оғӯкунӣ ва алоҳа, сува ва воситаҳои мудофияи гражданиро чораҳои меандешанд;

- тайёрии ҷаъати роҳбарикунанда ва фармондеҳ-сардорон, ҷаъати шахсии нерӯҳои ҷайриарбии мудофияи гражданиро амалӣ месозанд;

- омӯзиши аҷолиро оид ба мудофияи гражданиро ташкил менамоянд;

- сари васт оғӯонидани аҷолиро оид ба сар задани амалиётиҳои ҷангӣ ва хатарҳои, ки дар натиҷаи бурдани амалиётиҳои ҷангӣ ба вузӯъ меоянд, таъмин менамоянд;

- маіаліои бехатар ва муассисаіои табобатиро барои йойгир намудани аіолии эвакуатсияшаванда тайёр менамоянд;
- чорабиниіоро йиіати эвакуатсия намудани аіолх ва арзишіои моддх ва фаріангх ба маіаліои бехатар йойгир намудани оніо, кушодани муассисаіои табобатх ва дигар муассисаіое, ки барои таъминоти аввалиндарајаи аіолии зарардида заруранд, анйом медианд;
- йалб ва истифода бурдани сувва ва воситаіои дар ихтиёрашон бударо барои амалх намудани чорабиниіои мудофіаи гражданх таъмин менамоянд;
- фонди зарурии иншоотіои муіофизатии (паноігоііои) мудофіаи гражданиро дар іудуди худ ташкил медианд (Сонуни ЙТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#));
- барои нигоідорх ва іифзи захираіои сафарбарсозии молу мулки махсуси мудофіаи гражданх шароит муіайё намуда, инчунин захираи амволи іамарӯза истифодашавандаи мудофіаи гражданиро ташкил ва нигоідории оніоро таъмин менамоянд (Сонуни ЙТ аз 27.11.2014 [№ 1147](#));
- чорабиниіои баланд бардоштани устувории фаъолияти соіаіо ва ташкилотіоро дар замони йанг амалх месозанд;
- вобаста ба эітиёйоти мудофіаи гражданх захираіои моддию техникх, хӯрокворх, тиббх ва дигар воситаіоро ташкил ва нигоі медоранд;
- назорати іолати мудофіаи гражданиро дар іудуди худ анйом медиад (Сонуни ЙТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#));
- дигар ваколатіоро оид ба масъалаіои мудофіаи гражданх тибси сонунгузории Йуміурии Тоїикистон амалх мегардонанд.

БОБИ 3. ІУSУS ВА ҶИДАДОРИҶОИ ТАШКИЛОТҶО ВА ШАҶРВАНДОН ДАР СОІАИ МУДОҶИАИ ГРАЖДАНХ

Моддаи 12. Іусуs ва ҷидадориҷои ташкилотӣ дар соіаи мудофіаи гражданх

Ташкилотӣ дар доираи салоіияти худ ва бо тартиби мусаррарнамудаи сонунгузории Йуміурии Тоїикистон:

- чорабиниіои мудофіаи гражданиро ба назша мегиранд ва доир менамоянд;

- масомоти идора, зувва ва воситаҳои мудофияи гражданиро таъсис дода, тайёрх, омодагии доимх ва таъминоти моддию техникий онҳоро ба ҷири ийрои вазифаҳои мудофияи граждани таъмин менамоянд;
- дар доираи салоҳияти худ оид ба масъалаҳои ташкил ва ба роӣ мондани мудофияи граждани дар ташкилотҳои сарорӣ сабул менамоянд;
- тайёрии ҷаҳати роӣбарикунанда ва фармондеҳ-сардорон, ҷаҳати шахсии нерӯҳои ҷайриарбх, инчунин омӯзиши коргарону хизматчиёни муассисаҳоро оид ба мудофияи граждани ташкил менамоянд;
- чорабиниҳоро оид ба иҷзи коргарону хизматчиён ва аъзои оилаи онҳо, фондҳои асосии истеҳсолх, ашҳои хом ва маҳсулоти тайёр дар замони йанг ба наша гирифта, амалх месозанд;
- чорабиниҳоро ҷиҳати баланд бардоштани устувориӣ фаъолияти ташкилотҳои дар замони йанг таҷия ва татбиҷ менамоянд;
- системаи огоҳкунх ва алосаро ташкил намуда, онҳо дар ҳолати омодагии доимх барои истифодабарх нигоҳ медоранд;
- вобаста ба эҷтиёҳоти мудофияи граждани захираҳои моддию техниках, хӯрокворх, тиббх ва дигар воситаҳоро ташкил ва нигоҳ медоранд;
- амалиёти дурусти коргарону хизматчиёни муассисаҳоро дар асоси бонгҳои огоҳкунандаи мудофияи граждани ташкил менамоянд;
- корҳои найотдиҳ ва таъхирнопазирро дар ҳудуди худ ташкил менамоянд ва анҷом медианд;
- бо масомоти маҷаллии мудофияи граждани дар ийрои вазифаҳои гузошташуда ҷаматарафа мусоидат ва ҷамкорх менамоянд, оид ба иҷзи ийтимоии хизматчиёни арбх ва ҷаҳати шахсии нерӯҳои ҷайриарбии мудофияи граждани, коргарону хизматчиён ва дигар шахсоне, ки барои ийрои чорабиниҳои мудофияи граждани йалб карда мешаванд, чораҳои иловагх меандешанд.

Ташкилотҳои, ки дорои истеҳсолоти нисбатан хатарнок мебошанд, ё ин ки дар рафти истеҳсолот моддаҳои хатарнокро истифода мебаранд, инчунин дорои аҷамияти мудофиявх ва истисодх ё ин ки ифодакунандаи дараҷаи

баланди хавфи ба вузӯъ омадани іолатіои Ҷавсулодда дар замони осоишта ва Ҷанг мебошанд, нерӯіои махсуси ҷайриарбии мудоғии гражданиро таъсис дода, оніоро дар іолати омодагии доимӣ нигоҳ медоранд.

Моддаи 13. Ҷиссия ва вазифаіои шаирвандони Ҷуміурии Тоҷикистон дар соіаи мудоғии граждани

Шаирвандони Ҷуміурии Тоҷикистон мувофиси сонуніо ва дигар санадіои меъерію ҷиссии Ҷуміурии Тоҷикистон:

- дар ийрои ҷорабиниіои мудоғии граждани иштирок намуда, талаботи сонуніо ва дигар санадіои меъерію ҷиссииро дар ин соіа ийро менамоянд;
- воситаіои ифз аз хатаріоеро, ки Ҷангоми сар задан ва рафти амалиётіои Ҷанг ба вузӯъ меоянд, меомӯзанд;
- ба масомоти іокимияти давлатӣ ва ташкилотіо дар іалли масъалаіои соіаи мудоғии граждани ёрӣ мерасонанд.

БОБИ 4. РОІБАРҶ ВА ИДОРАИ МУДОҒИИ ГРАЖДАН

Моддаи 14. Роібарии мудоғии граждани

Роібарии мудоғии гражданиро дар Ҷуміурии Тоҷикистон Іукумати Ҷуміурии Тоҷикистон амалӣ месозад.

Раиси Іукумати Ҷуміурии Тоҷикистон Сардори мудоғии граждани Ҷуміурии Тоҷикистон мебошад. Ӯ роібарӣ ва идораи умумӣ ва бевоситаи мудоғии граждани Ҷуміурии Тоҷикистонро амалӣ менамояд.

Муовини аввали Сардори мудоғии граждани Ҷуміурии Тоҷикистон Раиси Кумитаи іолатіои Ҷавсулодда ва мудоғии граждани назди Іукумати Ҷуміурии Тоҷикистон мебошад. Ӯ роібарии іамарӯзаи мудоғии граждани Ҷуміурии Тоҷикистонро дар асоси нишондодіои Сардори мудоғии граждани Ҷуміурии Тоҷикистон амалӣ сохта, фармондеи сӯшуніои мудоғии граждани Ҷуміурии Тоҷикистон мебошад (Сонуніи ҶТ аз 5.03.2007 № [229](#)).

Роібарӣ ва идораи мудоғии граждани дар вазорату идораіо ва ташкилотіо аз Ҷониби вазирон, роібарони идораіо ва ташкилотіо, ки мутобисан сардорони мудоғии граждани вазорату идораіо ва ташкилотіо мебошанд, амалӣ карда мешавад.

Роібарӣ ва идораи мудоғии граждани дар саламрави Вилояти Мухтори Кӯіистони Бадахшон, вилоятіо, шаіри

Душанбе, шаіру ноіияіо аз йониби раисони Вилояти Мухтори Кӯиистони Бадахшон, вилоятіо, шаіри Душанбе, шаіру ноіияіо, ки мутобисан сардорони мудофиаи граждании вилоятіо, шаіру ноіияіо мебошанд, амалх карда мешавад.

Сардорони раёсат, шуба ва бахшіои Кумитаи іолатіои Ҷавсулодда ва мудофиаи граждании назди Іукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯиистони Бадахшон, вилоятіо, шаіри Душанбе, шаіру ноіияіо бошанд, муовинони аввали сардорони мудофиаи граждании вилоятіо ва шаіру ноіияіо мебошанд ва роібари иҷроиш ва ба роі мондани мудофиаи граждано дар саламрави вилоятіо ва шаіру ноіияіо амалх месозанд (Сонуни ҶТ аз 2.01.2019 № [1565](#)).

Моддаи 15. Масомоти идораи мудофиаи граждано

Масомоти идораи мудофиаи граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Ҷумҳурияи Вилояти Мухтори Кӯиистони Бадахшон, вилоятіо ва шаіру ноіияіо иніо мебошанд:

а) дар Ҷумҳурияи Вилояти Мухтори Кӯиистони Душанбе, шаіру ноіияіо (Сонуни ҶТ аз 5.03.2007 № [229](#)):

- Кумитаи іолатіои Ҷавсулодда ва мудофиаи граждании назди Іукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, раёсат, шуба ва бахшіои Кумитаи іолатіои Ҷавсулодда ва мудофиаи граждании назди Іукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯиистони Бадахшон, вилоятіо, шаіри Душанбе, шаіру ноіияіо (Сонуни ҶТ аз 5.03.2007 № [229](#), аз 2.01.2019 № [1565](#));

- комиссияи эвакуатсионии Ҷумҳуриявх, вилоятх, шаірх ва ноіиявх;

- комиссияи Ҷумҳуриявх, вилоятх, шаірх ва ноіиявх оид ба баланд бардоштани устувори фаъолияти соіаіо ва ташкилотіо дар замони Ҷанг;

- хадамоти мудофиаи граждании Ҷумҳуриявх, вилоятх, шаірх ва ноіиявх.

б) дар вазоратіо, идораіо ва ташкилотіо, новобаста аз шакли ташкилх ва іҷроиш (Сонуни ҶТ аз 5.03.2007 № [229](#)):

- дастгоіи идораи дахлдор ва ситодіои оид ба іолатіои Ҷавсулодда ва мудофиаи граждано;

- комиссияҳои эвакуатсионӣ;
- комиссияҳои оид ба баланд бардоштани устувории фаъолияти соҳаҳо ва ташкилотҳо дар замони Ҷанг;
- хадмотҳои мудофияи граждони.

Ба раёсат, шӯба ва бахшҳои Кумитаи иҷтимоӣ фаълулода ва мудофияи граждони назди Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятӣ, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияӣ, хизматчиёни ҷарбие, ки аз Ҷониби Раиси Кумитаи иҷтимоӣ фаълулода ва мудофияи граждони назди Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд, роҷбарҳ менамоянд (Сонуни ҶТ аз 5.03.2007 [№ 229](#), аз 2.01.2019 [№ 1565](#)).

Раёсат, шӯба ва бахшҳои Кумитаи иҷтимоӣ фаълулода ва мудофияи граждони назди Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятӣ, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияӣ аз ҷисби хизматчиёни ҷарбҳ ва хизматчиён, дар асоси Ҷадвали штатии аз Ҷониби Кумитаи иҷтимоӣ фаълулода ва мудофияи граждони назди Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъиншуда, вобаста ба шумораи штатии ҷаъати шахсии барои он мусаррашуда, пурра карда мешаванд (Сонуни ҶТ аз 5.03.2007 [№ 229](#), аз 2.01.2019 [№ 1565](#)).

Ситоди оид ба иҷтимоӣ фаълулода ва мудофияи граждони вазоратӣ, идораӣ, ташкилотӣ ва хадмотҳои мудофияи граждони муовинони аввали роҷбарони (сармуандисони) вазоратӣ, идораӣ ва ташкилотӣ сардорҳ менамоянд.

Вазорату идораӣ ва ташкилотӣ, ки ба гурӯҳҳои мудофияи граждони мансуб дониста шудаанд, ё ин ки дар базаи онҳо хадмоти мудофияи граждони таъсис дода шудааст, инчунин дар таъмини фаъолияти ҷаътии мамлакат аҷамияти баҷоят муҷим доранд, ӯдадоранд дар Ҷадвали штатиашон кормандони масъулро (сармутахассисро) оид ба мудофияи граждони дар доираи ҷусуҷи шӯбаҳои асосҳ бо иҷрои вазифаи муовини сардори ситоди иҷтимоӣ фаълулода ва мудофияи граждони ё дигар вазифаи роҷбарикунанда дар ситоди зикршуда дошта бошанд.

Комиссияҳои эвакуатсионӣ ва комиссияҳои оид ба баланд бардоштани устувории фаъолияти соҳаҳо ва ташкилотҳо дар замони Ҷанг бо масади пешакҳ ба наша гирифтани, тайёрҳ ва амалҳ сохтани вазифаҳои махсуси мудофияи граждони дар замони Ҷанг таъсис дода мешаванд.

Хадамоти мудофиаи граждaнҳ баири ийрои чорабиниҳои муандис-техник, тибб ва дигар чорабиниҳои махсуси мудофиаи граждaнҳ ва вобаста ба ин вазифаҳои тайёр намудани сува ва воситаҳои, шароити ва инчунин таъмини амалиёти суваҳои мудофиаи граждaнҳ дар рафти гузаронидани корҳои найотдиҳ ва таъхирнопазир таъсис дода мешаванд.

Маҷмоти идораи мудофиаи граждaнии ҷама гуна дараҷаҳои бо сарори Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, сарорҳои раисони вилоятҳои, шаҳру ноҳияҳои ва дар вазорату идораҳои ва ташкилотҳои бошад, бо фармониҳои алоҳидаи сардорони мудофиаи граждaнии онҳо таъсис дода мешаванд.

Ҷузу ва вазифаҳои маҷмоти идораи мудофиаи граждaнҳ, сохтор, тартиби таъсисдиҳ ва пуррагардони онҳо Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян месозад.

БОБИ 5. СУВВАҲО, ШАБАКАҲОИ ДИДБОНҲ ВА НАЗОРАТИ ЛАБОРАТОРИИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНҲ

Моддаи 16. Суваҳои мудофиаи граждaнҳ

Суваҳои мудофиаи граждaнҳ аз сисмҳои ҷарб ва Ҷузу томиҳои мудофиаи граждaнҳ, дигар воқидҳои ҷарбикунонидашудаи Кумитаи ҷоратҳои фаваулудда ва мудофиаи граждaнии назди Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, нерӯҳои ҷайриҷарбии мудофиаи граждaнҳ, ки дар вазорату идораҳои, ташкилотҳои, хадамоти мудофиаи граждaнҳ, инчунин сисмҳои ҷарб, Ҷузу томиҳои сохторҳои судратии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки мувофиси нашоҳои мудофиаи граждaнҳ барои бартараф сохтани осибатҳои амалиётҳои Ҷанг ва ҷоратҳои фаваулуддаи замони осоишта Ҷудо карда мешаванд, иборатанд (Сонуни ҶТ аз 5.03.2007 [№ 229](#)).

Моддаи 17. Сӯшунҳои мудофиаи граждaнҳ ва вазифаҳои асосии онҳо

Сӯшунҳои мудофиаи граждaнии Ҷумҳурии Тоҷикистон сохтори давлатии ҷарб буда, барои ҷалли масъалаҳои мудофиаи граждaнҳ таъин шудаанд.

Сӯшунҳои мудофиаи граждaнҳ асоси суваҳои мудофиаи граждaниро ташкил медианд.

Сӯшунҳои мудофиаи граждaнҳ бо техникаи махсус, инчунин бо силои оташфишон ва сард тайизонида мешаванд (Сонуни ҶТ аз 27.11.2014 [№ 1147](#)).

Фаъолияти сӯшунӣи мудофиаи граждaнҳ аз лаїзаи эълон шудани іолати йангҳ, іасисатан оқоз ёфтани амалиётіои іарбҳ ё аз йониби Президенти Ҷуміурии Тоҷикистон дар саламрави Ҷуміурии Тоҷикистон ва ё дар маіаліои алоідаи он йорҳ карда шудани вазъияти іарбҳ, инчунин дар замони осоишта дар іолатіои ба вузӯъ омадани офатіои табиҳ, эпидемияіо, эпизоотияіо, эпифитотияіо, садамаіои калон ва фойиаіое, ки саломати аіолиро зери хатар монда, гузаронидани коріои найотдиіҳ ва таъхирнопазирро талаб менамоянд, оқоз меёбад.

Вазифаіои асосии сӯшунӣи мудофиаи граждaнҳ аз иніо иборатанд:

- кофтуков ва найотдиіии одамоне, ки іангоми амалиётіои йангҳ ва іолатіои фавсулодда дар зери вайронаіо, дар биноіо ва иншоотіои харобгардида, осебдида ва оташгирифта дармондаанд;
- расонидани ёри аввалаи тиббҳ ба йабрдидагон ва тайёр намудани оніо барои эвакуатсия ба муассисаіои муолиявҳ;
- бурдани тадсисоти муіандисҳ, кушодани таїхонаіои зери вайронаіо монда ва харобгардида, тоза намудани вайронаіо, дар оніо сохтани роіравіо ва гузаргоіо, рафъи садамаіо ва осибатіои оніо дар шабакаіои коммуналию энергетикҳ ва технологҳ оmodасозии хати іаракат, тайіизонидани нустаіои идоракунҳ;
- таъмини гузаронидани коріои найотдиіҳ ва таъхирнопазир бо пешбурди тадсисоти радиатсионҳ, кимиёвҳ, бактериологҳ (биологҳ), анійом додани назорати дозиметрҳ ва кимиёвии воідиіо;
- гузаронидани коркарди махсуси іайати шахсии воідиіо ва нерӯіои ба ихтиёри оніо додашуда;
- гузаронидани дегазатсия, дезактиватсия ва дезинфексияи сару либос ва дигар воситаіои моддҳ, маіаліо, роіо, иншоотіо ва іангоми зарурат гузаронидани коркарди санитарии аіолҳ;
- гузаронидани муоинаи зиддисӯхторҳ, маідуд ва хомӯш сохтани сӯхторіо дар хатіои іаракат ва мавзеёіои осебдида;
- рафъи садамаіо дар хатіои алоса баіри таъмини алосаи боэътимод, ки идоракунии воідиіо ва нерӯіои ба ихтиёри

оніо додашуда, инчунин алосаро бо масомоти идораи болоҳ ва суваҳои ҷамғор таъмин менамоянд;

- муоинаи сарчашмаҳои об, ба даст овардан, тоза кардан ва бо об таъмин намудани ҷаҳати шахсии Ҷузуъ томио ва нерӯҳои ба ихтиёри оніо додашуда;

- ошкор сохтан, безарар ва нобуд сохтани лавозимоти Ҷангии натаркида (аз Ҷумла бомбаҳои авиатсионӣ) ва дигар маводи хатарноки тарканда, инчунин тоза кардани вайронаҳо ва сисмҳои осебдидаи конструксияҳои иншоотҳо бо усули тарконидан;

- гузаронидани санҷишҳои кимиёвӣ радиометрҳои ҷиҳати муайян намудани моддаҳои радиоактивӣ, заиролудкунанда ва дигар маводи заҳронок, танзими дараҷа ва таъмири тайизотопҳои дозиметрҳои ва воситаҳои ҷиҳзи инфиродӣ, назорати ҷолати воситаҳои ҷаводиҳои иншоотҳои муҳофизатӣ;

- таъминоти техникӣ ва асибгоиҳои Ҷузуъ томио.

Роибари бевоситаи сӯшунҳои мудофияи гражданиро Раиси Кумитаи ҷолатҳои ғавсулодда ва мудофияи граждани назди Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳад (Сонуи ҶТ аз 5.03.2007 [№ 229](#)).

Тартиби пурра кардан ва тайизонидани сӯшунҳои мудофияи граждани, ҷаҳат ва вазифаҳои онҳо мутобиқи сонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 18. Нерӯҳои ҷайриарбии мудофияи граждани

Нерӯҳои ҷайриарбии мудофияи граждани - ин отрядҳо, командаҳо, бригадаҳо, дружинаҳо ва дигар нерӯҳои мебошанд, ки дар заминаи ташкилотҳо бо принсипи ҷудудию истеисолӣ дар асоси штатҳои мусаррафкардашуда таъсис дода шуда, бо техника ва молу мулкҳои махсус муайяншуда ва барои иҷрои вазифаҳои мудофияи граждани омода карда шудаанд (Сонуи ҶТ аз 27.11.2014 [№ 1147](#)).

Ба нерӯҳои ҷайриарбӣ шайрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд дохил шаванд: мардҳои синни аз 18 то 63-сола, занҳои синни аз 18 то 58 - сола, ҷайр аз шахсони ӯйдадорӣ арбӣ дошта, ки амрномаҳои сафарбарсозӣ доранд, маъҷубони гурӯҳҳои I, II, III, занҳои ҷомиладор, занҳои, ки дорои фарзандони то синни 8 - сола мебошанд, инчунин занҳои, ки маълумоти миёна ва олиии тиббӣ гирифта, фарзандони то синни 3-сола доранд.

Тартиби таъсис додан ва фаъолияти нерӯиҳои ҷайриарбии муҳофизати граждони аз ҷониби Иҷумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 19. Шабакаиҳои дидбонӣ ва назорати лабораторӣ

Назорати заиролудшавии муити зист бо моддаҳои радиоактивӣ, кимиёвӣ, биологӣ (бактериологӣ) ва дигар воситаҳо, инчунин инъомӣ сар задани эпидемияҳо, эпизоотияҳо, эпифитотияҳо ва дигар касалиҳои сирояткунанда аз ҷониби шабакаиҳои дидбонӣ ва назорати лабораторӣ бурда мешавад.

Ба ҷаҳати шабакаиҳои дидбонӣ ва назорати лаборатории муҳофизати граждони дохил мешаванд:

- стансияҳои санитарӣ-эпидемиологӣ;
- лабораторияҳо ва стансияҳои ветеринарӣ;
- лабораторияҳои агрокимиёвӣ;
- стансияҳои муҳофизати растаниҳо;
- стансияҳои обу ҷавсонӣ;
- лабораторияҳои назорати аналитикии муити зист.

Шабакаиҳои дидбонӣ ва назорати лабораторӣ дар замонҳои осоишта ва инъомӣ вазифадор аст, ки мунтазам ва сари вақт оид ба ҷолати муити зист ва сар задани эпидемияҳо, эпизоотияҳо, эпифитотияҳо ва дигар касалиҳои сирояткунанда ба масомоти идораи муҳофизати граждони маълумот диҳад, ҷораҳои зарурӣ андешад ва вазифаҳои, ки оид ба муҳофизати граждони дар назди онҳо гузошта мешаванд, иҷро намояд.

Тартиби ташкил ва пешбурди шабакаиҳои дидбонӣ ва назорати лабораторӣ аз ҷониби Иҷумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

БОБИ 6. ТАЙЁРҶ ВА ОМУЗИШ ОИД БА МУҲОФИЗАТИ ГРАЖДОНҶ

Моддаи 20. Тайёрии ҷаҳати роибарикунанда, фармондеҳ ва сардорон, ҷаҳати шахсии сӯшунӣ ва нерӯиҳои ҷайринизомии муҳофизати граждони

Тайёрии ҷаҳати роибарикунанда ва фармондеҳ ва сардорони муҳофизати граждони ҷунин амалӣ сохта мешавад:

- дар Маркази Ҷумҳуриявии таълим-метод, марказҳои таълим-методи Кумитаи иллатӣ фаълулода ва мудофияи граждании назди Лукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯиистони Бадахшон, вилоятӣ, шаири Душанбе, шаиру ноияи бо озод намудан аз истеисолот, нигои доштани музди миёнаи меинат ва пардохти харооти сафари хизмат аз ёи кори асос, тибси тартиби мусаррарнамудаи санади меёрию иусуии Ҷумҳурии Тоҷикистон (Сонуи ҶТ аз 2.01.2019 № 1565);

- дар ташкилотӣ, иар сол бе озод намудан аз истеисолот, тибси барномаи тайёрии онӣ, ки аз ёниби Кумитаи иллатӣ фаълулода ва мудофияи граждании назди Лукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таия ва тасдис карда мешаванд (Сонуи ҶТ аз 5.03.2007 № 229).

Тайёрии иайати фармондеи ва шахсии сӯшунӣ мудофияи граждани ва сохтори найотди дар маркази таълим, дар маалӣ ёиғиршавии доим, инчунин дар йамъомадӣ ва машчулияти гуногун, ки берун аз сисми иарб ва йузъу томи гузаронида мешаванд, бо тартиби муайяннамудаи Кумитаи иллатӣ фаълулода ва мудофияи граждании назди Лукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мувофиси барномаи тайёрии онӣ баргузор мегарданд (Сонуи ҶТ аз 5.03.2007 № 229).

Тайёрии иайати шахсии нерӯи чайриарбии мудофияи граждани дар ёи кор бе озод намудан аз истеисолот, мувофиси барномаи тайёрии онӣ, ки аз ёниби Кумитаи иллатӣ фаълулода ва мудофияи граждании назди Лукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таия ва тасдис карда мешавад, амал мегардад (Сонуи ҶТ аз 5.03.2007 № 229).

Моддаи 21. Омӯзиши аилх оид ба мудофияи граждани

Омӯзиши аилх оид ба мудофияи граждани дар ёи кор ва истисомат мувофиси барномаи омӯзиши аилх оид ба мудофияи граждани, ки аз ёниби Кумитаи иллатӣ фаълулода ва мудофияи граждании назди Лукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таия ва тасдис шудаанд ва дар асоси тартиби мусаррарнамудаи Сардори мудофияи граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон бо рои гузаронидани машчулияти ва машӣ, инчунин аз тариси воситаи ахбори умум аиом дода мешавад (Сонуи ҶТ аз 5.03.2007 № 229).

Шаирвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки ба синни 16-солаг расидаанд, ба омӯзиши мудофияи граждани йалб карда мешаванд.

Омӯзиши кормандоне, ки ба ҷайати нерӯҳои ҷайриарбх ва хадамоти мудофиии граждaнх шомил нагаштаанд, дар ӯи кор бе озод намудан аз истеисолот амалх карда мешавад.

Омӯзиши хонандагони мактабиҳои таисилоти ҷамагонх ва омӯзишгоҳҳои касбию техникх, донишӯёни мактабиҳои олх, миёнаи махсус ва дигар муассисаҳои таълимх дар васти таълим, мувофиси барномаҳои аз ӯниби Ҷукумати ӯмурии Тоҷикистон тасдишуда ва бо тартиби мусаррарнамудаи Сардори мудофиии граждaнии ӯмурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

Омӯзиши аилои бекор дар ӯи зист бо тартиби мусаррарнамудаи Сардори мудофиии граждaнии ӯмурии Тоҷикистон гузаронида мешавад.

БОБИ 7. ТАЪМИНОТИ МОЛИЯВХ ВА МОДДИЮ ТЕХНИКИИ МУДОФИИИ ГРАЖДАНХ. МОЛУ МУЛКИ МУДОФИИИ ГРАЖДАНХ

(Сонуи ӯТ аз 27.11.2014 [№ 1147](#))

Моддаи 22. Таъминоти молиявии чорабиниҳои мудофиии граждaнх

Таъминоти молиявии чорабиниҳои мудофиии граждaнх ба таври зайл сурат мегирад:

- дар вазорату идораҳои ва ташкилотҳои бӯетии тобеи онҳо-аз исоби маблаҷҳои бӯетии давлатх;
- дар вилоятҳо, шаҳру ноҳияҳо ва ташкилотҳои бӯетии тобеи онҳо-аз исоби маблаҷҳои бӯетии дахлдор;
- дар дигар ташкилотҳо-аз исоби маблаҷҳои худи онҳо.

Таъминоти молиявии чорабиниҳои мудофиии граждaнх метавонад аз исоби маблаҷҳои фондҳои ӯамъиятх амалх гардад.

Гурӯҳбандии чорабиниҳои мудофиии граждaнх аз ӯниби Кумитаи ӯлатҳои фаваулудда ва мудофиии граждaнии назди Ҷукумати ӯмурии Тоҷикистон дар мувофиса бо вазорату идораҳои дахлдори ӯмурии Тоҷикистон муайян карда мешавад (Сонуи ӯТ аз 5.03.2007 [№ 229](#)).

Моддаи 23. Таъминоти сӯшунӣ ва дигар сохторҳои ӯрбикунонидашуда, масомоти идора ва муассисаҳои мудофиии граждaнх

Сисмҳои ҷарбҳ, Ҷузъу томию ва дигар сохторҳои ҷарбикунонидашудаи мудофияи граждaнҳ, инчунин хизматчиёни масомоти идора, нустаҳои фармондеҳ, Маркази Ҷумиуриявии таълимҳ – методҳ, марказҳои таълимҳ-методи Кумитаи ҷолатҳои фавсулодда ва мудофияи граждaнии назди Ҷукумати Ҷумиурии Тоҷикистон дар Вилояти Мухтори Кӯиистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноияҳо, Озмоишгоҳи Ҷумиуриявии кимиёвҳ-радиометрҳ ва дигар муассисаҳои оид ба ҷолатҳои фавсулодда ва мудофияи граждaнҳ аз исоби буйетҳои маиаллҳ ва Ҷумиуриявҳ бо тартиби мусаррарнамудаи сонунгузори Ҷумиурии Тоҷикистон нигоҳ дошта мешаванд (Сонуни ҶТ аз 2.01.2019 [№ 1565](#)).

Масомоти идора, курсҳо, озмоишгоҳҳо, нустаҳои идоракунҳ, дигар муассисаҳои мудофияи граждaнҳ дар вазоратҳо, идораҳо ва ташкилотҳои вилоятҳо, шаҳрҳо инчунин кормандони ин масомоту идора ва муассисаҳо ба истиснои хизматчиёни ҷарбие, ки хизмати ҷарбиҳо дар Кумитаи ҷолатҳои фавсулодда ва мудофияи граждaнии назди Ҷукумати Ҷумиурии Тоҷикистон ва сохторҳои таркибии он адо менамоянд, мутобисан аз исоби сметаи хароҷоти нигоҳдори вазорату идораҳо, ки аз буйети Ҷумиуриявҳ ва маблаҷҳои худии ташкилотҳо Ҷудо карда мешавад, нигоҳ дошта мешаванд (Сонуни ҶТ аз 5.03.2007 [№ 229](#)).

Моддаи 24. Таъминоти моддию техникий эитиёоти мудофияи граждaнҳ

Таъминоти моддию техникий ҷалли вазифаҳои мудофияи граждaнҳ аз исоби воситаҳо, ки барои маблаҷгузори чорабиниҳои мудофияи граждaнҳ, нигоҳдори сисмҳои ҷарбҳ, Ҷузъу томию, масомоти идоракунанда ва дигар муассисаҳои мудофияи граждaнҳ Ҷудо карда мешаванд, сурат мегирад.

Барои таъмини масомоти идора, нерӯҳои ҷайриарбии мудофияи граждaнҳ, кормандон, хизматчиёни ташкилотҳо ва аҳолҳ бо молу мулки мудофияи граждaнҳ дар вилоятҳо, шаҳру ноияҳо, манбаҳои эитиётҳ ва дар ташкилотҳо бошад, захираҳои эитиётҳои ин воситаҳо ташкил карда мешаванд (Сонуни ҶТ аз 27.11.2014 [№ 1147](#)).

Номгӯй, ҷайм, тартиб ва мӯилати Ҷамъовари манбаҳо ва захираҳои эитиётҳои ин воситаҳо, инчунин тартиби истифодаи онҳо аз Ҷониби Ҷукумати Ҷумиурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 25. Амволи мудофияи граждaнҳ

Ба амволи мудофияи граждaнх иншоотҳои муҳофизатх, воситаҳои огоҳкунии мутамарказонидашуда, озмоишгоҳҳо, анборҳои воситаҳои илфзи инфиродх, тайїзоти тадсисотх, радиатсионӣ кимиёвх, назорати дозиметрх ва дигар воситаҳои моддию техникаие, ки моликияти Ҷумҳуриявх ё коммуналии мудофияи граждaнх мебошанд, инчунин аз исоби бӯйетҳои дахлдор, маблаҷҳои вазорату идораҳо ва муассисаҳо ташкил ё харидорх гардидаанд ва ба манфиати мудофияи граждaнх истифода мешаванд, дохил мешаванд.

Истифода намудани молу мулки мудофияи граждaнх бо масҷадҳои дигар манъ буда, тартиби истифодаи онҳо барои эҷиёти истисодиёт дар давраи осоишта аз Ҷониби Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва соҳаҳои сохтмонх оид ба ҷорабиниҳои муандисӣю техникаи мудофияи граждaнх муайян карда мешавад (Сонуни ҶТ аз 2.01.2019 № [1565](#)).

Дар иншоотҳои радиатсионх, кимиёвии хатарнок ва тарканда, додани молу мулки мудофияи граждaнх ҷамчун моликияти воқидҳои маъмурию идудх, моликияти коммуналх, инчунин ба ийора додани онҳо манъ аст (Сонуни ҶТ аз 27.11.2014 № [1147](#)).

Ба дигар ташкилотҳо додани молу мулки мудофияи граждaнх дар асоси тартиби мусаррафнамудаи Ҷукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалх карда мешавад (Сонуни ҶТ аз 27.11.2014 № [1147](#)).

Дар сурати таҷйир ёфтани сохтори идора, шакл ва усулҳои фаъолияти ҳоагидорх, ташкилотҳои ба дигар сохтор додашаванда ё ба дигар шакли ташкилх ва ҷусуслх гузаранда, таъиноти масҷадноки молу мулки мудофияи граждaнх инчунин супоришҳо оид ба ташкил ва захираи оноро нигоҳ медоранд (Сонуни ҶТ аз 27.11.2014 № [1147](#), аз 2.01.2019 № [1565](#)).

БОБИ 8. КАФОЛАТҲОИ ДАВЛАТИИ ИМОЯИ ҶУСУСҲ ВА ИЙТИМОИИ ХИЗМАТЧИЁНИ ҶАРБИИ МУДОФИАИ ГРАЖДАНХ

Моддаи 26. Кафолатҳои давлатии имояи ҷусуслх ва ийтимоии хизматчиёни ҷарбии мудофияи граждaнх

Хизматчиёни ҷарбии сисмҳои ҷарбх, Ҷузъу томио, масомоти идора ва муассисаҳои мудофияи граждaнх хизмати ҷасисии ҷарбиро адо мекунанд. Хизматчиёни ҷарбх дар масъалаҳои адои хизмати ҷарбх, таъминоти пулх ва дигар навъҳои таъминот, имояи ҷусуслӣю ийтимох ва дигар намудҳои имоя аз тамоми ҷусуслӣю, кафолатҳои давлатх ва Ҷубронпулӣюе, ки сонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон

барои хизматчиёни іарбии Суваіои мусаллаіи Ҷуміурии Тоҷикистон муайян кардааст, истифода мебаранд.

Ҷалб кардани хизматчиёни іарбии сӯшуніо, Ҷузъу томіо ва дигар воідиіои іарбикунонидашуда, масомоти идора ва муассисаіои мудоғиаи граждaнх ба ийрои вазиғаіои ба оніо мансубнабуда манъ аст.

Ҷусус, қағолатиіои давлатх ва Ҷубронпулиіо, ки сонунгузориіи Ҷуміурии Тоҷикистон барои аъзои оилаи хизматчиёни іарбии Суваіои мусаллаіи Ҷуміурии Тоҷикистон пешбинх менамояд, ба аъзои оилаи хизматчиёни іарбх, сӯшуніо, Ҷузъу томіо, воідиіои іарбикунонидашуда ва масомоти идораи мудоғиаи граждaнх низ татбис карда мешаванд.

Моддаи 27. Суҷуртаи шахсоне, ки барои ийрои чорабиниіои мудоғиаи граждaнх Ҷалб карда мешаванд.

Шахсоне, ки бо зарори масомоти давлатх барои кор, Ҷиіати чорабиниіои мудоғиаи граждaнх Ҷалб карда мешаванд (ба сағари хизматх фиристода мешаванд) дар іолати ба іалокат расидан (ғавтидан) ё расидани осеб ба саломатиашон, бояд пешакх бо суҷуртаи іатмии давлатх фаро гирифта шаванд.

Тартиби суҷуртаи іатмии давлатии шахсоне, ки барои ийрои чорабиниіои мудоғиаи граждaнх Ҷалб карда мешаванд, аз Ҷониби Ҷукумати Ҷуміурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

БОБИ 9. МУСАРРАРОТИ ХОТИМАВХ

Моддаи 28. Ҷавобғарх барои риоя накардани Сонуни мазкур

Шахсони восеҳ ва іусусх барои риоя накардани талаботи Сонуни мазкур мувоғиси сонунгузориіи Ҷуміурии Тоҷикистон ба Ҷавобғарх қашида мешаванд (Сонуни ҶТ аз 27.11.2014 № [1147](#)).

Моддаи 29. Дар бораи беътибор донистани Сонуни амалкунандаи Ҷуміурии Тоҷикистон "Дар бораи мудоғиаи граждaнх"

Сонуни Ҷуміурии Тоҷикистон аз 4 ноябри соли 1995 "Дар бораи мудоғиаи граждaнх" (Ахбори Майлиси Олии Ҷуміурии Тоҷикистон, соли 1995, №22, моддаи 274, соли 1998, № 22, моддаи 316) аз эътибор сосит карда шавад.

**Моддаи 30. Тартиби мавриди амал сарор додани Сонуни
мазкур**

Сонуни мазкур пас аз интишори расмҳ мавриди амал сарор
дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Э. Раҷмонов

ш. Душанбе

28 феввали соли 2004 № 6